

INTERVIEW • HILBRAND ROZEMA BEELD MAARTEN SLAGBOOM EN BILLIE SLAGBOOM

Vervallen huizen in het volle licht

Billie Slagboom en Maarten Slagboom.

Vervallen gebouwen, verpulverde verf en schilferende kalk, dat is het aparte, fotografische genre van de verlatenheid. Of is het juist een troostende aanwezigheid? Maarten Slagboom (1970) en zijn dochter Billie (2001) zijn eraan verslingerd. Het resultaat van hun fascinatie is een indrukwekkend fotoboek.

Geen griezelfoto's maar verstilde, gelaagde beelden bij daglicht. Langzaam voortkruipende tijd. Het komt magisch over, verslavend ook, dit zoeken naar bewoningssporen in ruïnes. Onwillekeurig houd je je adem in. Een en al verval ... maar droevig, nee, dat word je er niet van, gek genoeg. En de makers al helemaal niet. Hoe komt dat? En hoe is dat, rondlopen op zulke plekken 'buiten de orde', in een andere zone van de werkelijkheid? 'Nergens is het leven meer aanwezig dan waar het is verdwenen.' Billie studeert geschiedenis in Amsterdam, Maarten is journalist bij de VPRO (*Made in Europe, Stuk, De Hokjesman*). 'Het begon toen ik vijftien was', herinnert zij zich. 'Ik verveelde me en was toe aan een avontuur.' Haar vader had net een stuk gelezen met als kop: 'Charle-roi, de lelijkste stad ter wereld'. 'Echt een rare kop. Ik werd opstandig en dacht: dat maak ik zelf wel uit. We besloten te gaan kijken. We troffen enorme, veronachtzaamde fabriekscomplexen aan waar velen lief en leed hebben gedeeld, hun werkkaart inklokten en een groot deel van hun leven leefden. Ze stonden daar maar, die fabrieken.'

Intieme ruimtes

Zo begon het, met de immense hallen in Wal-lonië: dat bleek het avontuur dat Billie zocht.

Inmiddels zijn ze half Europa door geweest. 'We zoeken nu intiemere ruimtes, keukentjes, kinderkamers, schoollokalen. Het dwalen door verlaten gebouwen heeft voor ons niets som-bers, duisters of geheimzinnigs. We worden er juist levenslustig van. Dat komt terug in de be-lichting, we kiezen altijd voor zon en natuurlijk daglicht en blijven weg van het griezelige. En ook van een gloed van melancholie of stoer-

De gouden regel bij het betreden van verlaten ruimtes is: niets meenemen of beschadigen.

heid: kijk ons eens op gevaarlijke plekken lopen. Dat is meer de sfeer in het wereldje van 'urban exploring', waarbij je op sociale media laat zien waar je bent geweest. Dat houdt ons niet bezig.' Wat dan wel? Maarten: 'Het verstrijken van de tijd en de sporen die dat nalaat, zijn iets dat

veel groter is dan wij. In de voormalige DDR bezochten we een kerkje met een muziekstuk dat 638 jaar lang klinkt; de componist gaf in 2000 als enige aanwijzing dat het 'zo langzaam mogelijk' moest. Een noot klinkt jaren, er is dus niemand die het stuk in z'n volle omvang zal ervaren. Dát, dat je hier maar even bent. Dat deprimeert ons niet, die tijdelijkheid is juist fijn, het geeft betekenis aan het leven.' Billie: 'Niet dat we in gewijde stilte rondlopen, we

Hier woont alleen de tijd

MAARTEN SLAGBOOM EN BILLIE SLAGBOOM. 192 BLZ. € 37,50.
HET BOEK VERSCHIJNT OP 1 MAART.

>> Te bestellen via kyosei.nl

zijn vrolijk. Juist op plekken die buiten het leven lijken te staan, leef je volop. Het tilt je boven je eigen bestaan. We zoeken naar de laagjes van de tijd. Jongeren met verfspuitbussen zijn ons geregeld voor, dat is soms jammer. Maar ook die laag hoort erbij.'

Voorpret is het halve werk. Hoe vind je locaties? Billie: 'Onze voorbereiding duurt heel lang. Het begint met een vaag idee, het is echt Rechercheren: een foto van een ruimte met een

diploma aan de muur. Of een krant. Als je inzoomt, blijkt dat het lokale sufferdje, dan weet je het land, de regio. Dan zoeken we verder met Google Earth. De toestand van de daken vertelt veel.' Ook dit speuren is uiterst verslavend.

geen griezelige foto's

Geen griezelfoto's dus. 'Maar ook niet al te kitscherig. In Zuid-Europa heb je veel barokke trappenhuisen, rococo, gietijzeren trapleunin-

gen, afgebladderde muren. Mooi, die imponerende, vergane glorie, maar vooral esthetisch, een mooi plaatje. Wij zoeken juist plekken waartoe je je kunt verhouden, met sporen van gewone mensen.'

Een ding is wel duidelijk: voor een beetje zinvol en aantrekkelijk verval moet je niet in Nederland zijn, hier gaan alle ruïnes tegen de vlakte. 'In Frankrijk, België, de Baltische landen, is meer te beleven. We hebben inmiddels een

zesde zintuig. In Oost-Europa gaan we soms vol op de rem, voor een veelbelovend gebouw.' Het voormalig Oostblok is nog rijk aan flarden Sovjetpropaganda en zelfs nazisporen. 'Je staat er versteld van wat daar nog te vinden is. Die concrete historische verwijzingen fotograferen we wel, maar daar gaat dit boek niet over.'

In vijf jaar is het slechts eenmaal gebeurd dat ze een rare sfeer ervoeren. 'Dat was in een gewoon woonhuis', zegt Billie. 'Daar was het dagelijks leven abrupt onderbroken, het eten zat nog, keihard, in de pan, alles stond op tafel. Dan vraag je je af wat daar in vredesnaam is voorgevallen. Nog zoiets: een keurige straat waar men de gazons maait, terwijl wij achterom 'sneaken' om bij die éne rotte plek naar binnen te gaan. Dat is surreëel. Dan glip je echt een andere zone binnen.' Is het gevaarlijk? Maarten: 'We testen, als ijsmeesters, de rotte vloeren. En soms is een bovenverdieping niet meer te vertrouwen. Trouwens: ik ga altijd voorop, dat scheelt ook.' De gouden regel bij het betreden van verlaten ruimtes is: niets meenemen of beschadigen. 'We nemen nooit souvenirs mee.' Het souvenir, dat is de foto.

open blik

Als de mensen weg zijn, komen de dieren. 'Ratten en muizen zien we nooit', zegt hij. 'We horen vooral de duiven koeren. Schimmels en mossen nemen het over, uiterst traag. Alleen varens groeien snel. Al doende, raken we begaan met een pand alsof het een personage is, met een eigen geschiedenis. Er is daar zoveel gebeurd. Ze ontroeren, omdat ze al die jaren onderdak boden aan zoveel levensverhalen.' De precieze locaties met hun geschiedenis staan niet direct bij de foto's. Dat zorgt voor een open blik. 'Zonder die informatie betrek je zo'n ruimte makkelijker op jezelf. Elke foto is een soort gedicht dat je laat reflecteren op je bestaan. Deze ruimtes geven ons het gevoel dat we onderdeel zijn van een groter geheel, net als sommige muziek doet.' ■

